

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО, КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО, КРИМІНОЛОГІЯ

Бочаров К.В.

студент,

*Дніпровський національний університет
імені Олеся Гончара*

ХАРАКТЕРИСТИКА КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ

Відповідно до норм Кримінального кодексу України суб'єктом злочину є виключно фізична осудна особа, яка вчинила злочин у віці, з якого може наставати кримінальна відповідальність [1, ст. 18]. Тобто, виходячи з цієї норми злочин не може бути вчинений юридичною особою, проте з 01.09.2014 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо виконання Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України стосовно відповідальності юридичних осіб», яким встановлюються заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.

Метою цієї роботи є аналіз зазначених нововведень, встановлення їх практичної ефективності.

В світовій практиці склалося кілька підходів до розуміння кримінальної відповідальності юридичних осіб. Так у Франції, Естонії, Китайській Народній Республіці існує повне визнання кримінальної відповідальності юридичних осіб. Угорщина, Білорусь, Болгарія схиляються до повного заперечення можливості притягнення юридичних осіб до кримінальної відповідальності. В багатьох інших країнах (Німеччина, Італія Іспанія, а тепер і Україна) існує так звана «квазікримінальна» відповідальність юридичних осіб, коли останні не визнаються суб'єктами злочину, але до них можуть застосовуватися кримінальні санкції [2].

Так, в нашій країні підставами для застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру є вчинення її уповноваженою особою від імені та в інтересах юридичної особи наступних злочинів: легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом; використання коштів, здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, прекурсорів, отруйних чи сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів; підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми; підкуп особи, яка надає публічні послуги, пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі, зловживання впливом, а також злочинів, передбачених у статтях 258–258⁵, 109, 110, 113, 146, 147, частинами другою – четвертою статті 159¹ статтями 160, 260, 262,

436, 437, 438, 442, 444, 447 Кримінального кодексу України [1, ст. 96³]. Таким чином охоплюються деякі злочини про основ національної безпеки України, у сфері господарської діяльності, службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, деякі військові злочини тощо. Злочин визнається вчиненим в інтересах юридичної особи якщо він призвів до отримання нею неправомірної вигоди або створив умови для отримання такої вигоди, або був спрямований на ухилення від передбаченої законом відповідальності [1, ст. 96³].

Загалом заходи кримінально-правового характеру можуть застосовуватись як до суб'єктів публічного, так і приватного права, резидентів та нерезидентів України, хоча в певних випадках такі заходи можуть бути застосовані тільки щодо юридичних осіб приватного права. Безпосередньо до заходів кримінально-правового характеру відносять штраф, конфіскацію майна та ліквідацію. При тому штраф та ліквідація можуть застосовуватися лише як основні заходи, а конфіскація майна – лише як додатковий. Також передбачені підстави для звільнення юридичної особи від застосування заходів кримінально-правового характеру у зв'язку із спливом строків давності вчинення злочину.

Прихильники запровадження кримінальної відповідальності для юридичних осіб апелюють до того, що юридичні особи визнаються суб'єктами кримінальної відповідальності також і міжнародно-правовими актами. Так у 2000 році в Конвенції ООН проти транснаціональної організованої злочинності, зокрема, рекомендується країнам-учасницям введення кримінальної відповідальності юридичних осіб за певні злочинні діяння [3].

Також запровадження цього інституту є кроком на шляху до глибшої європейської інтеграції України, що дозволило нашій країні скасувати візовий режим з Європейським Союзом.

Але разом з тим існують і певні недоліки нововведень. Так недостатньо врегульованим є питання визнання юридичної особи суб'єктом злочину, відсутні положення стосовно завдань кримінального законодавства, дії закону в часі й просторі щодо юридичних осіб, питання про стадії вчинення злочину; не визначений механізм захисту прав осіб, які володіють корпоративними правами щодо юридичних осіб; відсутня можливість застосування заходів кримінального правового характеру до юридичних осіб публічного права за вчинення таких злочинів як пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі, використання коштів, здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин; легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом тощо [2].

Отже можна зробити висновок, що впровадження інституту заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб є прогресивним кроком, направленим на більшу гармонізацію українського та європейського законодавства, впровадження в нього найкращих світових практик. В той же час існують і певні недоліки, як то недостатня правова урегульованість цього інституту, відсутність можливості застосування заходів кримінально-правового характеру до юридичних осіб публічного права щодо певних злочинів тощо,

але ці недоліки можуть бути усунені відповідними змінами до Кримінального кодексу України.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001р. № 2341-III. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/paran3035#n3035>
2. Трут Д. Автух А. Притягнення юросіб до кримінальної відповідальності в Україні: міф чи реальність? / Д. Трут, А. Автух. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/paran85#n85>
3. Данкович Н.О. Відповідальність юридичних осіб в Україні: кримінально-правовий аспект / Н.О. Данкович // Науковий вісник Національного університету державної податкової служби України (економіка, право). – 2013. – № 2. – С. 135–139. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvnudpsu_2013_2_21

Гора М.І.

студент,

Національна академія внутрішніх справ

КРИМІНОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ЕВТАНАЗІЇ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ ТА РЯДУ КРАЇН СВІТУ: «ЗА» ТА «ПРОТИ»

Саме поняття евтаназії зародилося досить давно, ще за часів Гіппократа. Серед видатних людей, які добровільно пішли із життя є такі неабиякі особистості, як Демосфен, Демокрит, Езоп, Сократ, Сенека, М. Петтенкофер, П. Лафарг, В. Маяковський. Поки ж дискусії щодо проблеми евтаназії [2–5] тривають, і мало ознак того, що вона дійде свого логічного завершення. Адже, наявні думки діаметрально протилежні.

На початку минулого століття юристом Біндінгом і психіатром Гохе було запропоновано називати евтаназією знищення (завершення) так званих «неповноцінних» життів. У свою чергу, необхідно зазначити, що таку страшну інтерпретацію терміну «евтаназія» було отримано за часів фашистської Німеччини і захоплених нею країн. На той час було вбито суттєву кількість немовлят з «вадами розвитку», хворих на злякисні новоутворення та ін. У ті часи було створено так би мовити спеціальну індустрію умертвіння у вигляді газових камер, душегубок, крематоріїв і т. д. Згодом Міжнародним військовим трибуналом в Нюрнберзі було кваліфіковано ці дії як злочини проти людства, що і поклало початок кодифікації в області злочинів проти гуманізму.

Одним з таких найважливіших документів в міжнародному праві стала Декларація про евтаназію, прийнята 39-му пленумі Всесвітньою Медичною Асамблеєю (Мадрид, жовтень 1987), в якій зазначається: «Евтаназія є актом навмисного позбавлення життя пацієнта. Навіть якщо це здійснюється на прохання самого пацієнта чи на підставі звернення із таким проханням його близьких, – є цілковито неетичною. У цій ситуації не виключається